

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Входить у Львові що день
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовського г. асажкі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надслачім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довеня по 30 сот.
від стрічки.

Славянофільські струї.

(Δ) Другий уже рік, як поміж Славянами в Росії і в Австрії можна помічати певні змагання до зближення і єднання поміж славянськими народами. Загально відомі змагання, які вийшли з поміж давнього типу московських славянофілів, хоч прибрали для примани назву невославізму. І ось зараз виявилось, скільки надій можна покладати на таке єднання, які оно може мати цілі, коли побіч тих давніх московських славянофілів станули всякі «істинно-руські з Галичини», як Вергун, Глебовіцький et cons., або такого рода славянофіли, як люблянський бурмістр, ліберальний Словінець др. Грібар та чеський москвофіл др. Крамарж, що обурював ся змаганням Русинів до розвитку самостійної і окремішньої укр.-рускої літератури, коли вже мають таке багате письменство московське з Гоголем і Пушкінем.

Виявило ся отже дуже скоро, що державній Росії, розторощеній Японцями і внутрішню ворохобнею, треба було покрити ся і тому витягнуто давнє заржавіле оружє московського панславізму а лише обновлене поверховно, щоби оно тим приманливійше видавало ся для інших Славян в виді новославізму.

Після невдачі з новославізмом і нового, вже політично-дипломатичного погрому Росії в австрійсько-сербській спорі, проявляє ся знов троха відмінна струя славянофільська, яка виходить від т. зв. поступовців московських, на чолі котрих станув проф. Погодин, прибравши собі за товаришів молодих російських студентів.

Ся струя проявила ся в часі недавнього петербурзького зїзду славянського, на котрім знов явили ся Вергун, Глебовіцький, Дудикевич et cons., побіч них др. Крамарж і Грібар, але як запевняє д. Горленко в «Раді», що з приводу українсько-білоруської справи поділив ся зїзд на дві частини. Коли дійшло до українського питання, тоді велика більшість, як запевняє д. Горленко, спочувала справі а ставилась ворожо до реакційної невеликої меншости. Особливож констит. демократ Славинський з Волині, розглянувши становище українського народу до російської держави та до двох інших «руських» племен, мав висловити такі погляди, що покривають ся вповні з поглядами української суспільности. Крім Славинського мали ще вельми прихильно до української справи промовляти Львов і проф. Погодин, а навіть гр. Бобинський мав захитати ся в своїх симпатях для Дудикевича.

Небавом після того петербурзького зїзду славянського вибирає ся проф. Погодин з громадкою студентів «поступовців» в подорож по славянських землях, завертає спершу до матери руських городів, до Києва, а відтак до Львова. І тут представники народно-демократ. сторони, головни редактори «Діла» витають їх бенкетом і одушевленими промовами.

Мимохить пригадує ся різка відправа, яку рускі послы перед більш як роком да-

вали тим, що їх заперечували на всеславянському зїзді до Петербурга, мимохить нагадують ся ті різкі статі в народно-демократ. органі проти славянофільства, а по тих київських і галицьких привітах «поступових» і «істинно-руських» стає перед нашими очима недавня спілка укр.-рус. клубу парламентарного з Славянським Союзом і злученими з тим Союзом іншими москвичами та Крамаржом і Грібаром, а при всім тим починає також винювати ся, чому то в народно демократичнім органі повіяло таким протимацевинським вітром, щоби, бо-роне Боже, не роздратовувати Москалів.

Сі струї вельми цікаві і характеристичні для політичного настрою і напрямку сучасної політики народно-демократичної, що так ще недавно ставила ся різко супроти славянофільства, гряділа піддержки в поступових німецьких стороництвах і державно-німецьким днявникарстві і парламенті, а тепер нараз перекидає ся в напрям зовсім протилежний, де сходять ся такі живля, як Крамарж-Грібар, Глебовіцький-Дудикевич.

Правда, що Погодин з молодими «поступовими» студентами розгоріли ся бажанєм пізнати українсько-руску справу і в сій хвилі переняли ся святим огнем правди і братолюбія, але чи не будуть се тільки плетивні почування, котрі згаснуть перед напором першої ліпшої пригоди і відвернуть ся так само, як «поступові» російські кадети? Чи се не нове баламутство нашої суспільности, щоби її відвернути від реальної роботи органічної і приспати рожевими надіями?

Промова посла Пігуляка

в посольській палаті в бюджет. розправі д. 17. червця 1909.

Висока палато! Поміж усіма більшими народами Європи Русини приневолені вести неперечно найтруднійшу боротьбу о єствоване. Первісну могутну самостійність державну руського народу зруйнувала поганська повін татарська, а з того часу добрі християнські сусіди уживають із свого боку всего можливого, щоби єму не дати двинути ся. Найзавзятійшу боротьбу о єствоване приневолені вести 25 мільонів Українців-Русинів під братнім славянським панованем в Росії. Подібна сумна доля постигла і в мільона Русинів в Угорщині.

Троха ліпше, але не много, поводить ся трем мільонам Русинів під братнім панованем польського правительства в Галичині. Лише найдрібніша частина 30 мільонового українсько-руського народу спромогла собі на Буковині добути корисніші умовини єствовання. Не вагаю ся льовляно тут заявити, що наше положенє на Буковині на світській області взагалі є ліпше, як наших братів в Галичині. Народні і середні школи находять ся нині в наших власних руках, а таким способом ми панами власної своєї долі в будучині, бо всякий культурний і матерьяльний розвиток народу опирає ся побіч природної вдачі на інтелігенції витвореній школою.

Народна і середня школа у нас в самім єстві річи є національна, она сповняє свою задачу на широких підвалинах і видаєть оwoчі своєї діяльности.

Вже нині се відчуваємо, бо на Буковині не можна вже тепер перейти до дневного порядку над Русинами, як в Росії або в Угорщині і не можна правити нами проти нашої волі як в Галичині.

Але хоч так світло представляє ся наше положенє в Буковині на світській області в будучині, то за те темний образ представляє ся на церковній ниві.

Австрійське правительство завело для греко-орієнтальних Русинів на церковній ниві від майже 30 літ таку систему гнобленя і переслідованя, як не можна собі гіршої уявити. Ся хвиля часу призначена на мою промову заборонює мені розвинути цілий темний образ нашого положеня в буковинській греко-орієнтальній архієпископії, на се не вистало б 20 годин, а не то вже 20 хвиль, мені визначених.

Але що що зображувати тут усі наші страданя?

І так пічо нового звідси не вийде, бо форми національного гнобленя і переслідованя є менше більше всюди однакі. Звертаю лише бачність на мої жалоби в численних інтерпеляціях з сїєї області в сій палаті. Они похожі на ті жалоби, які підносять наші брати про форми національного переслідованя на світських областях в Галичині.

Світський спосіб гнобленя в Галичині а церковний в Буковині похожі на себе, лише наслідки є інші, як і області гнобленя є зовсім різні. Світські житєві уладженя є впливом практичних житєвих потреб, так сказатиб, прозою народного житя, а церковні вияви житєві є впливом чутя і серця в житю народів.

Кривди заподівані на тій області відчуває нарід як тілесні рани, а о много довше, глибше і болочійше впливають сї кривди на почування народу.

Відкрию лише одну розятрену болячку з нашого страданя на тій ниві, а она буде промовляти про ціле наше положенє.

Що не повело ся ще з руського духовенства зволощити, се зроблено нешкідливим иншою дорогою. Щоби нас Русинів вразити в саме ядро і скільки можна знищити самих собою, почала биковинська церковна власть на дявольській замислі, щоби між Русинами оживити москвофільство петербурзького всеславянського «Благотворительного комітету».

Ціль, яку мають при тим сї панове, є двоїка. Передовсім треба Русинів розбити на два табори, щоби они взаїмно себе нищили. Відтак се дає нашим противникам добре оружє в руки, чорнати австрійських Русинів в горі, обвиняти їх о кокетованє з Петербургом зовсім за проводом польських володарів в Галичині.

Они зовсім не зважають на грозу такої іграшки для себе самих і австрійської держави. Але найновійші події в тім напрямі в Галичині, в Буковині, в Петербурзі і в Москві висувають зовсім инші образи для будучини австрійсько-угорських пограничних країв, як собі можуть уявити австрійсько-польські власти у Львові і церковні власти австрійські на Буковині. Они робили обчисленя без Москалів. Паломництва виллеканях серед Русинів «істинно-руських людей» з Галичини і з Буковини до Петербурга і Москви, справа Мончаловського, подія з повернувшим з Петербурзького паломництва війтом Захарчуком з Чех, се цвітки, на котрі годить ся всеж таки звернути бачність.

Паломництво «істинно-руських» т. зв. старорусинів в Петербург і Москву не має нічого

